

Vergaderjaar 2017–2018

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 297

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 april 2018

Met deze brief breng ik u op de hoogte van de voortgang van het nationaal preventieakkoord, conform mijn toezegging in de brief van 6 februari 2018 (Kamerstuk 32 793, nr. 289). Met het oog op het algemeen overleg preventie op 17 mei aanstaande stuur ik u tevens het jaarverslag en de monitor van «Alles is gezondheid ...»,¹ de factsheet «Evaluatie in het zorgstelsel» van het RIVM², en ga ik in op de uitvoering van de gewijzigde motie van het lid Dik-Faber over het maken van een goed geïnformeerde keuze door gebruikers van health checks (Kamerstuk 32 793 nr. 266).

Voortgang nationaal preventieakkoord

In mijn brief van 6 februari 2018 (Kamerstuk 32 793, nr. 289) heb ik aangegeven voor het nationaal preventieakkoord in te willen zetten op de thema's roken, overgewicht (verband met bewegen en voeding) en problematisch alcoholgebruik. Dit zijn immers de thema's die leiden tot een groot gezondheidsverlies en een hoge ziektelast veroorzaken. Voor roken en overgewicht geldt bovendien dat de daaruit voortvloeiende gezondheidsproblemen meer voorkomen bij mensen met een lage opleiding en een laag inkomen. Om resultaten te bereiken is vaak ook inzet op de achterliggende problematiek nodig.

Aansluitend op de rondetafelgesprekken is met veel partijen doorge-sproken over de doelen en de concrete bijdrage die zij willen leveren om deze doelen te bereiken. Het enthousiasme dat in de rondetafelgesprekken naar voren kwam om extra meters te maken op preventie, was ook in deze ronde aanwezig. Veel partijen willen een bijdrage leveren aan het nationaal preventieakkoord.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Op basis van de gesprekken zijn de drie thematafels geformeerd. Op vrijdag 20 april is een startbijeenkomst georganiseerd. Onder leiding van externe voorzitters vindt de eerste ronde van gesprekken plaats. De voorzitters van de thematafels zijn:

- mevrouw J.C.M. Sap (voorzitter Federatie voor Gezondheid) voor roken
- de heer E. van der Burg (wethouder Amsterdam) voor overgewicht
- de heer L. Meijer (wethouder Ede) voor problematisch alcoholgebruik.

De partijen die deelnemen aan de thematafels van de eerste ronde vindt u in bijlage 1³. De voorzitters hebben de ruimte om gedurende het proces hierin wijzigingen aan te brengen, gelet op de afspraken die gemaakt worden. In het regeerakkoord (bijlage bij Kamerstuk 34 700, nr. 34) is benadrukt dat de maatregelen effectief moeten zijn. Met het oog hierop heb ik voor elke tafel een expert op het betreffende thema gevraagd om deel te nemen. De experts zijn:

- de heer Willemsen (hoogleraar Universiteit van Maastricht op terrein van tabaksontmoediging)
- de heer Seidell (hoogleraar gezondheidswetenschappen VU Amsterdam)
- mevrouw Van Hasselt (deskundige alcohol bij Trimbosinstituut).

Ik heb de voorzitters gevraagd om in samenspraak met de deelnemers stevige reële ambities te formuleren voor de lange termijn die een verbetering laten zien uit het Trendscenario Volksgezondheid Toekomstverkenning van het RIVM, zie Kamerstuk 32 793, nr. 274. En te komen tot ambitieuze, concrete doelen en maatregelen voor 2020. Mijn ambities zijn: een rookvrije generatie, een stijging van gezond gewicht bij de jeugd en een daling van obesitas bij volwassenen, en het terugdringen van problematisch alcoholgebruik en gebruik onder jongeren en zwangeren. Hierop zijn diverse maatregelen mogelijk, waar verschillende partijen voor aan de lat staan. Tijdens dit proces houd ik goed contact met de voorzitters over de voortgang, de ambities en de verwachte impact van de maatregelen.

De samenhang van de uitkomsten op de drie thematafels wordt besproken aan een verbindingstafel. De verbindingstafel kan inhoudelijke en procesmatige aandachtspunten meegeven aan de voorzitters, en denkt mee over knelpunten en financiële vraagstukken die in de thematafels aan de orde zijn. Ook wordt aan deze tafel doorgesproken over de onderliggende vraagstukken die met gezondheidsverschillen samenhangen. De verbindingstafel geeft advies en grijpt niet inhoudelijk in op de thematafels. De deelnemers aan de verbindingstafel, die onder mijn voorzitterschap functioneert, zijn de voorzitter van de SER, fondsen en een expert op het gebied van preventie.

Om de voorzitters in staat te stellen uitdagende en betekenisvolle afspraken te maken, heb ik met hen afgesproken dat het preventieakkoord in oktober getekend wordt.

Jaarverslag en monitor «Alles is gezondheid ...»

Het nationaal preventieakkoord zal te zijner tijd zijn weerslag in het Nationaal Programma Preventie (NPP) krijgen. Naast de thema's uit het nationaal preventieakkoord, richt het NPP zich ook op minder diabetes-2, depressie en meer bewegen. Deze thema's die bijdragen aan een betere gezondheid vormen gezamenlijk de zes speerpunten van het NPP. Het instrumentarium dat wordt ingezet kent drie sporen: wet- en regelgeving,

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

stimuleringsprogramma's van het Rijk en gemeenten, en het programma «Alles is gezondheid ...». Dit laatstgenoemde programma is in 2014 mede op initiatief van uw Kamer gestart met als doel een brede maatschappelijke beweging op gang te brengen die mensen inspireert en ondersteunt om aan hun gezondheid te werken.

De maatschappelijke beweging «Alles is gezondheid ...» is meer en meer een netwerk organisatie geworden die initiatieven faciliteert en verbindt die Nederland gezonder en vitaler maken. Elk jaar organiseert «Alles is gezondheid ...» een congres waarvan uw Kamer net als in voorgaande jaren het verslag aantreft in bijlage 2 («Jaarverslag Alles is gezondheid ... 2017»)⁴. Daarnaast treft u in bijlage 3 de monitor «Alles is gezondheid ... in beeld» aan⁵. Hieruit blijkt dat «Alles is gezondheid ...» is doorgegroeid naar een beweging met bijna 3.100 betrokken partijen en daarmee een groeiend aantal afspraken (pledges/beloften) om zich in te zetten voor gezondheid in hun directe omgeving. Deze pledges (374) richten zich op roken, alcoholgebruik, bewegen & sport, overgewicht, depressie, diabetes, leefstijl en gezonde voeding. Tevens zijn meerdere regionale netwerken rondom preventie en gezondheid actief en betrokken bij «Alles is Gezondheid ...».

De beweging «Alles is Gezondheid ...» is in een volgende fase beland waarin naast het streven om het aantal initiatieven verder te laten groeien, er meer aandacht zal zijn voor de kwaliteit en effectiviteit van de initiatieven. Ook zal voor het uitwisselen van kennis meer aandacht zijn. Sinds medio 2017 is het Programmabureau van «Alles is gezondheid ...» ondergebracht bij onderzoeks- en adviesbureau Sardes. Door het programmabureau is een adviserende Programmaraad opgericht. Deze Programmaraad is samengesteld uit de diverse relevante partners van «Alles is Gezondheid ...». De Programmaraad heeft tot taak om de pledgehouders meer te betrekken bij de verdere ontwikkeling van «Alles is Gezondheid ...». Door onder meer initiatieven die goed werken een breder podium te bieden zodat ze tot inspiratie kunnen dienen voor nieuwe initiatieven.

Hoe inzichtelijk te maken dat met een beweging als «Alles is gezondheid ...» Nederland gezonder en vitaler wordt is een uitdagende vraag. In het kader van het traject «lerend evalueren» waarover uw Kamer eerder is geïnformeerd⁶ zal deze kwaliteitsvraag mede op basis van een actiegericht manier worden onderzocht door onafhankelijk onderzoekers van de Universiteit van Maastricht. Met deze manier van onderzoek krijgen de betrokken partners op meerdere momenten tussendoor reactie op de voortgang en doorontwikkeling van hun pledges om Nederland gezonder en vitaler te maken. De opdracht aan de onderzoekers voorziet erin om aan het begin van elk kalenderjaar een tussenstand op te leveren (eerste in 2019), zodat u en ik geïnformeerd worden over de voortgang en nieuwste inzichten.

Factsheet «Evaluatie in het zorgstelsel» 2017

Het programma «Preventie in het zorgstelsel» is in 2016 gestart met diverse maatregelen om preventie voor risicogroepen te stimuleren⁷, gericht op het versterken van de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Het RIVM monitort het effect van deze maatregelen. Daartoe maakt het RIVM elk jaar een factsheet met de stand van zaken

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁶ Kamerstuk 31 865, nr. 99

⁷ Kamerstuk 32 793, nr. 213

rond de samenwerking (bijlage 4)⁸. Na drie jaar komt er een tussenevaluatie en na vijf jaar een eindevaluatie.

De tussenstand in de factsheet laat zien dat de samenwerking zich voorzichtig versterkt en dat er op diverse thema's en aan verschillende typen van preventie wordt samengewerkt. Het RIVM spreekt van «netwerkinitiatieven» waarbij binnen een wijk, gemeente of regio, drie of meer partijen zorg en welzijn met elkaar verbinden en verschillende interventies introduceren. Het RIVM telt 71 van dergelijke initiatieven waarvan er 28 zijn met afspraken tussen een gemeente en zorgverzekeraar. Ook buiten netwerkinitiatieven om weten zorgverzekeraars en gemeenten elkaar te vinden op thema's rondom preventie (bijvoorbeeld rond leefstijl en GGZ-problematiek). Ook nemen deze partijen deel aan de thematafels van het nationaal preventieakkoord. In de eerste helft van volgend jaar ontvangt u de tussenevaluatie en kan de voorlopige balans worden opgemaakt van de ingezette maatregelen.

Uitvoering motie health checks (Kamerstuk 32 793, nr. 266)

Naar aanleiding van de gewijzigde motie van het lid Dik-Faber over het maken van een goed geïnformeerde keuze door gebruikers van health checks (Kamerstuk 32 793, nr. 266) gaat het Centrum voor bevolkingsonderzoek van het RIVM de informatie over healthchecks op de website vernieuwen. Naast informatie over healthchecks zal ook het maken van een goed geïnformeerde keuze een plaats krijgen. Hierbij zal aandacht worden gegeven aan de vindbaarheid en de toegankelijkheid van de website, ook voor kwetsbare groepen en mensen met weinig gezondheidsvaardigheden. Bij de ontwikkeling zullen de patiënten en consumentengezondheidsorganisaties worden betrokken om ervoor te zorgen dat het gebruikersperspectief goed tot zijn recht komt.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

⁸ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl